

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 30 กำหนดให้เด็กมีฐานะเท่าเทียมกับบุคคลอื่นในสังคม ในการได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายและได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทรับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ได้ถ่ายโอนภารกิจศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกระทรวงมหาดไทยได้ถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมพัฒนาชุมชนให้กับเทศบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัดและองค์การบริหารส่วนตำบลในปีพ.ศ. 2545 โดยกระทรวงมหาดไทยได้กำกับดูแลสนับสนุนในเรื่องงบประมาณการถ่ายโอนภารกิจอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จนเสร็จสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2547 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กระทรวงมหาดไทย, 2553, หน้า 3)พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 6 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและมาตรา 22 กำหนดแนวทางการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ จะเห็นว่าทั้งสองมาตรานี้ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และพัฒนาเด็กอย่างเต็มตามศักยภาพและการจัดการศึกษาควรให้เป็นไปตามธรรมชาติของเด็กอย่างแท้จริงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดการศึกษาปฐมวัยโดยยึดหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัย อายุ 3 - 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาร่างกายของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กได้พัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคมเพราะเด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ีระหว่างเด็กกับ

พ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างสมดุลและ เต็มตามศักยภาพโดยกำหนดหลักเกณฑ์ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคมและวัฒนธรรมไทย
3. พัฒนาเด็กเล็ก โดยองค์ร่วมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในปัจจุบันได้แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ การจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี และการจัดการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นสถานที่ดูแลและให้การศึกษาเด็กอายุ 3-5 ปี มีฐานะเป็นสถานศึกษา มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัด นักบริหารการศึกษา และบุคลากรที่สำคัญยิ่งของการดูแลเด็ก คือ ครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งมีหน้าที่เตรียมความพร้อมด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและจิตวิญญาณอย่างเหมาะสมกับวัยเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองที่ไม่มีผู้เลี้ยงดูกลางวัน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมีความเหมาะสมและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะถูกเลือกให้เป็นสถานที่สำหรับการส่งเสริมพัฒนาเด็กเล็กให้ครอบคลุมสุขภาวะทุกด้าน คือ มีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงไม่เป็นโรครมิลิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพ และมีจิตใจที่มีความสุขจากการได้ทำความดี (กรมสุขภาพจิต, 2546, หน้า 8)

จากปัญหาที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เข้าใจการศึกษาปฐมวัยถึงแม้ครูจะดี เด็กที่เข้ามาเล่นจะน่ารัก สดใส นำพัฒนาเพียงใดก็ไม่สามารถที่จะจัดการศึกษาปฐมวัยสู่ความเป็นเลิศได้เพราะปฐมวัยเป็นช่วงเวลาที่สำคัญในการพัฒนาเด็กดังนั้นสิ่งที่เด็กเล็กเรียนรู้ในช่วงนี้จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาตลอดชีวิตของเด็กจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันผู้ปกครองหลายท่านพึ่งพาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการดูแลเด็กในช่วงเวลาที่พวกเขาทำงาน และเพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้บริหารจำเป็นต้องตระหนักถึงปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและในปัจจุบันปี 2557 สถานการณ์ปัญหาระดับสติปัญญาเด็กไทย (IQ) ยังเป็นเรื่องที่น่าห่วงและจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือจากทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งล่าสุด ผลการสำรวจระดับ

สติปัญญาในปี พ.ศ. 2554 พบว่า มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 98.59 (ค่าเฉลี่ยปกติ 90 – 109) ซึ่งถือว่าเป็นค่าระดับสติปัญญาที่อยู่ในเกณฑ์ปกติแต่ก่อนไปทางต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับคะแนนการสอบประเมินผลนักเรียนนานาชาติ ในปี 2555 พบว่า เด็กไทยมีทักษะทางการคิดและการใช้ภาษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ดังเห็นได้จากผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้คณิตศาสตร์ การอ่านและวิทยาศาสตร์ มีคะแนนรวมอยู่ในอันดับที่ 50 จาก 65 ประเทศสมาชิกขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD) ขณะที่คะแนนความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) เฉลี่ยในระดับประเทศก็ยังคงอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ คือ มีค่าคะแนนอยู่ที่ 45.12 จากค่าคะแนนปกติ 50-100 (กรมสุขภาพจิต, 2557, หน้า 1 - 2) แสดงว่าเด็กเหล่านี้ได้รับการอบรม ดูแลที่ไม่ดีพอในการเรียนรู้และขาดการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม ซึ่งเด็กทุกคนเหล่านี้อาศัยอยู่ในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นๆจึงจำเป็นต้องมีการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องช่วยกันจัดการศึกษาปฐมวัยเพื่อส่งเสริมให้เด็กทุกคนในท้องถิ่น ได้มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคมและสติปัญญา

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้พบปัญหาจากการพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั่วประเทศ จำนวน 17,821 แห่ง ซึ่งมีขนาดแตกต่างกันตามจำนวนของเด็กนักเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้ คือ 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็ก ซึ่งมีเด็กปฐมวัยเข้ารับบริการจำนวนไม่เกิน 50 คน 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดกลาง ซึ่งมีเด็กปฐมวัยเข้ารับบริการจำนวน 51 - 80 คน และ 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดใหญ่ ซึ่งมีเด็กปฐมวัยเข้ารับบริการ จำนวน 81 คนขึ้นไปจากการสำรวจพบว่า มีศูนย์เด็กเล็กจำนวนหนึ่ง ยังขาดความพร้อม ทั้งในด้านคุณภาพมาตรฐาน การดูแลเด็กเล็ก โดยศูนย์เด็กเล็กในสังกัด อปท. จำนวน 17,821 แห่งทั่วประเทศนี้ พบว่า ศูนย์เด็กเล็กร้อยละ 40 มีของเล่นไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก ร้อยละ 37 ของเล่นที่มีอยู่ มีสภาพชำรุดการซ่อมแซม ร้อยละ 24 ห้องน้ำมีสภาพชำรุด ขณะที่ร้อยละ 3.8 มีปัญหาที่ไม่สามารถจัดหาที่นอนให้เด็กนอนได้ สำหรับปัญหาที่พบบ่อยที่สุดในศูนย์เด็กเล็ก คือ การพลัดตกหกล้ม คิดเป็นร้อยละ 37.5 อุบัติเหตุจากเครื่องเล่นสนาม คิดเป็น ร้อยละ 28.6 ส่วนด้านสุขภาพและพัฒนาการ มีเด็กฟันผุ สูงถึงร้อยละ 92 ไม่จัดกิจกรรมแปร่งฟันหลังอาหารกลางวันร้อยละ 2.4 มีหนังสือนิทานไม่เพียงพอ ร้อยละ 60 จัดกิจกรรมเล่านิทานให้เด็กฟังทุกวัน ร้อยละ 35.6 ในด้านผู้ดูแลเด็ก พบว่า ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน ร้อยละ 51 ขาดความรู้และทักษะในการเลี้ยงดูเด็กศูนย์เด็กเล็กมีความสำคัญต่อพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็กปฐมวัยศูนย์เด็กเล็กที่ไม่มีความพร้อมในการดูแลจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาสติปัญญาของเด็กไทยในอนาคต เพราะเด็กจะมีพัฒนาการเจริญเติบโตที่ล่าช้าไม่เต็มที่ โดยเฉพาะด้านที่ช้าคือภาษาและกล้ามเนื้อมัดเล็กซึ่งเป็นรากฐานของสติปัญญา (ประเสริฐผลิตผลการพิมพ์, 2554)

การจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานและมีคุณภาพ สามารถดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการสมบูรณ์ครบทั้ง 4 ด้าน ได้เป็นเรื่องยากยิ่ง ทั้งนี้เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีศักยภาพแตกต่างกันและเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นใหม่ จึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาถึงกระบวนการและเทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบผลสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อนำผลไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องจะได้นำผลไปประยุกต์ใช้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการและเทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล
2. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความครบถ้วนของกระบวนการและเทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษากระบวนการและเทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษากระบวนการและเทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล 6 ด้าน (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553, หน้า 1 – 2)

- 1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 1.2 ด้านบุคลากร
- 1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
- 1.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
- 1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
- 1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลมหาชัย องค์การบริหารส่วนตำบลมหาชัย อำเภอไทรงาม จังหวัดกำแพงเพชร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านหนองมะเกาะ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง อำเภอลานกระบือจังหวัดกำแพงเพชร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบ้านพราน เทศบาลตำบลบ้านพราน อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทุ่งสวน องค์การบริหารส่วนตำบลนครชุม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบึงบ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลบึงสามัคคี อำเภอบึงสามัคคี จังหวัดกำแพงเพชร

เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 5 แห่งนี้เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับรางวัลในการปฏิบัติงานระดับจังหวัด (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลมหาชัย ได้รับรางวัลศูนย์พัฒนาเด็กดีเด่นด้านส่งเสริมสุขภาพช่องปากระดับจังหวัด, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโรงเรียนบ้านหนองมะเกาะ ได้รับรางวัลศูนย์พัฒนาเด็กดีเด่นด้านส่งเสริมสุขภาพช่องปากระดับจังหวัด, ศูนย์พัฒนาเด็กตำบลบ้านพราน ได้รับรางวัลศูนย์พัฒนาเด็กดีเด่นด้านส่งเสริมสุขภาพช่องปากระดับจังหวัด, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านทุ่งสวนได้รับรางวัลศูนย์พัฒนาเด็กดีเด่นระดับจังหวัด, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบึงบ้าน ได้รับรางวัลศูนย์พัฒนาเด็กดีเด่นระดับจังหวัด)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ นายกองการบริหารส่วนตำบลจำนวน 5 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 5 คน ผู้อำนวยการกองการศึกษาจำนวน 5 คน นักวิชาการศึกษาจำนวน 5 คน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 5 คน ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 28 คน คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 58 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

ตัวแปรต้น

1. กระบวนการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัด
องค์การบริหารส่วนตำบล

2. เทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัด
องค์การบริหารส่วนตำบล

ตัวแปรตาม

ความสำเร็จในเทคนิคและกระบวนการบริหารศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบกระบวนการและเทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบความครบถ้วนของกระบวนการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลและตรวจสอบความเหมาะสมของเทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล 6 ด้าน (องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น, 2553, หน้า 1 – 2)

- 1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 1.2 ด้านบุคลากร
- 1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย
- 1.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร
- 1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน
- 1.6 ด้านส่งเสริมหรือขยายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหลวง อำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร เนื่องจาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนี้ได้รับรางวัลชมเชยการประกวดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาที่จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาดีเด่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 และ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กคุณภาพดีเด่น ระดับจังหวัดประเภท องค์กรบริหารส่วนตำบล ของการประกวดกิจกรรมงานอนามัยสิ่งแวดล้อม ประจำปีงบประมาณ 2558

ผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ นายองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 1 คน ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 1 คน นักวิชาการศึกษาจำนวน 1 คน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 1 คน ครูผู้ดูแลเด็กจำนวน 12 คน คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 20 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 37 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาได้แก่

ตัวแปรต้น

1. ความครบถ้วนของกระบวนการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยลักษณะงาน 6 ด้านคือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และ

ความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและ
การสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. ความเหมาะสมของเทคนิคและกระบวนการการบริหาร
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล

ตัวแปรตาม

ความสำเร็จในเทคนิคและกระบวนการบริหาร
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กระบวนการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหมายถึง
ลำดับขั้นตอนของการปฏิบัติงานในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย
ลักษณะงาน 6 ด้าน ดังนี้ คือ

1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหมายถึง การบริหารจัดการและ
ดำเนินการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกันของผู้บริหารศูนย์โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้ การวางแผน
การปฏิบัติตามแผนและการควบคุมประเมินผล เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้รับบริการมั่นใจได้ว่า
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินงานที่มีคุณภาพ

1.2 ด้านบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารที่เกี่ยวกับการกำหนด
บทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติ
หน้าที่ด้านการศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานความรับผิดชอบที่
ตรวจสอบได้ ซึ่งมีลักษณะงานที่ต้องปฏิบัติ 6 งาน ดังนี้ งานสรรหาหรือจัดจ้างบุคลากร
งานกำหนดจำนวนอัตรากำลังบุคลากร เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
งานจัดทำงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร งานกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของ
บุคลากร จัดทำระเบียบข้อบังคับ ทะเบียนประวัติบุคลากร และงานนิเทศ อบรม พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย หมายถึง การก่อสร้างหรือ
ปรับปรุงอาคารสถานที่และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคารต้อง
คำนึงถึงความมั่นคงแข็งแรงถูกสุขลักษณะมีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กตลอดจนการ
ส่งเสริมสุขภาพส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจไว้วางใจการก่อสร้างและพัฒนา
อาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริม
และพัฒนาเด็กเล็กโดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะอันจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการ

ป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อสามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็ก

1.4 ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็กอายุ 3-5 ปีให้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการศึกษาเพื่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกายอารมณ์-จิตใจสังคมสติปัญญาตามวัยและพัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีคุณลักษณะและสมรรถนะตามวัยโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน หมายถึง การดำเนินงานของผู้บริหารที่มีนโยบายให้ผู้ปกครองชุมชนองค์กรภาครัฐภาคเอกชนสถาบันการศึกษาและศาสนสถานสามารถมีส่วนร่วมในการร่วมระดมงบประมาณ ทรัพยากรมีส่วนร่วมคิดร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติ และร่วมตรวจสอบประเมินศูนย์ร่วมแก้ไขเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เจริญก้าวหน้าและรวมถึงการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประชาสัมพันธ์กิจกรรมของศูนย์เป็นระยะ ทำให้ชุมชนสามารถตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อันจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างวัด ศูนย์ และชุมชนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็กเล็กและเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กครูผู้ดูแลเด็กผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมถึงการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. เทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง กลวิธีต่างๆ ที่ใช้เสริมกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ หรือการกระทำใดๆ เพื่อช่วยให้กระบวนการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น เช่น การให้ขวัญกำลังใจ การให้คำชมเชย การให้ความสำคัญในการทำงาน

3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนา การเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อมด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา และมีฐานะเทียบเท่าสถานศึกษาสังกัดองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น

4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จ หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการจัดการที่ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำ นำนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสมวัย ทั้งทางด้านร่างกายสติปัญญาอารมณ์และจิตใจ

จัดสิ่งแวดล้อมภายในศูนย์ให้เอื้อต่อการมีสุขภาพดี น่ายู่ น่ายาศัยประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน มีระบบการรักษาความปลอดภัยที่ดี และครูผู้ดูแลเด็กทุ่มเทให้กับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยและเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับรางวัลศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่นด้านสุขภาพของสาธารณสุขจังหวัดกำแพงเพชรและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่นระดับจังหวัดของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

5. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง บุคลากรที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคัดเลือกและแต่งตั้งจากครูผู้ดูแลเด็กเพื่อปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบดูแลบุคลากรและการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6. ครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง บุคลากรที่องค์กรปกครองส่วนปกครองส่วนท้องถิ่นคัดเลือกและแต่งตั้งจากผู้ที่มีความสมบัติตามหลักเกณฑ์ เพื่อปฏิบัติหน้าที่หลักในการอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้มีพัฒนาการที่สมบูรณ์

7. นายกองกิจการบริหารส่วนตำบล หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมาจากการเลือกตั้งและมีวาระในการปฏิบัติหน้าที่คราวละ 4 ปี ซึ่งจะปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้หาเสียงไว้กับประชาชน

8. คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งและแต่งตั้งจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีจำนวนตามความเหมาะสม

9. ผู้อำนวยการกองการศึกษา หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่บังคับบัญชาครูผู้ดูแลเด็กและบุคลากรทางการศึกษา บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วางแผนการปฏิบัติงานควบคุม กำกับ ดูแลเกี่ยวกับงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลของกองการศึกษา

10. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง ข้าราชการประจำที่ทำหน้าที่บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้างและบริหารจัดการงานราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของ "ฝ่ายบริหาร" (หรือฝ่ายการเมือง) และตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

11. นักวิชาการศึกษา หมายถึง บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และวางแผนการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ

12. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์กรที่ได้รับการยกฐานะเป็นนิติบุคคล และกฎหมายถือว่าเป็นบุคคลมีสิทธิและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

13. ความครบถ้วนของกระบวนการบริหารและเทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ประสบความสำเร็จสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การให้การรับรองว่าผู้บริหารได้ใช้

กระบวนการบริหารและเทคนิคในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบความสำเร็จสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในงาน 6 ด้าน

14. ความเหมาะสมของเทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบผลสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การรวบรวมกระบวนการและเทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบผลสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในงาน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบกระบวนการและเทคนิคการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ประสบผลสำเร็จ สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อนำไปเป็นแนวทางการบริหารและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มุ่งพัฒนาความพร้อมแก่เด็กในวัย 3 - 5 ขวบ ให้ได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และมีความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษาต่อไป